Anul al 57-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. Nr. 357 Luni 30 Decembrie 1940
10 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tarifuL poştal şi valuta

UNIVERSUL

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR cîte
220 lei
UNIV.-SPORT
500 lei

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Controlul plăţilor pentru furnituri

In analele moravurilor noastre politice şi administrative, chestiunea furniturilor de stat formează un capitol destul de important. dar nu tot atât de onorabil. Mijloacele întrebuinţate pentru măsluirea licitaţiilor publice şi pentru adjudecarea comenzilor, caşi condiţiunile de furnizare şi recepţie au atins de prea nenumărate ori limitele scandalului. fără ca sancţiunea faţă de cei vinovaţi să urmeze ca o consecinţă dreaptă şi normală şi fără ca Statul să se vadă recuperat de pagubele suferite.

Judecând însă obiectiv lucrurile, nici statul — şi, prin interpretare *largo sensu*, prin stat înţelegem toate instituţiile si autorităţile cu caracter public — n'a avut totdeauna o conduită ireproşabilă faţă de furnisorii săi. Pentru lucrări publice sau pentru diverse furnituri de mult efectuate şi recepţionate, furnisorul trebuia să aştepte plata cu anii. bătând la toate uşile, împingând bacşişuri grase, istovind toată reţeaua influenţelor şi a mijloacelor de persuasiune, până să isbutească a intra în posesiunea — măcar parţială — a sumelor ce i se cuveneau ca plată. Nu s'a uitat încă scandalul cu ordinea de preferinţă la înscrierea pe tabloul de plăţi, care oficializase şperţul, transformând anumite birouri în vaste oficii de samsarlâc şi în adevărate tarapanale.

Nu mai vorbim de inovaţia introdusă de unii miniştri, de a converti plăţile în bani datorate furnisorilor în rente speciale de stat sau în bonuri de impozite şi nici de imitaţia sistemului de către ad-ţia C.F.R. şi unele municipii, care au înţeles să-şi plătească creditorii prin emiterea de obligaţiuni ad-hoc. Toate aceste sisteme s'au tradus practic printr'o expropriere deghizată a creanţelor particulare până la cel puţin două treimi din valoarea lor, plus pagubele rezultate din neprimirea banilor la timp, plus încurcăturile şi dobânzile la bănci făcute în contul acelor creanţe.

In acest cerc vitios: statul rău platnic şi furnisorul rău executant, te întrebi: care e mai vinovat şi mai ales care e primul vinovat, de a putut determina, ca un efect fatal, şi vina celuilalt?

Fapt e, că din această întrecere în mutuale păcăliri, au ieşit, până la urmă, păcăliţi şi statul şi furnisorii. Statul pentrucă îşi pierduse la un moment dat orice dram de prestigiu şi de credit. Până într'atât, încât la repetatele publicaţii de furnituri prin licitaţii publice, nu mai răspundea — până mai acum 2—3 ani — niciun furnisor, dar absolut niciunul şi încă la partizi de foarte mare valoare. In al doilea rând, furnisorul, întrucât, de bine de rău, cea mai mare parte din întreprinderile noastre economice se ţin din comenzile statului şi autorităţilor în subordine.

Am recapitulat cele de mai sus, ca să le punem în legătură cu hotărîrea luată de actualul guvern, într'unul din consiliile de miniştri ţinut înainte de sărbători, de a se exercita un control amănunţit, pentruca toate plăţile efectuate de stat pe baza contractelor de furnituri să fie întrebuinţate în cadrul strict al convenţiunilor încheiate şi a nu se da altă destinaţie fondurilor respective.

In chipul acesta se va evita pe viitor pacostea îngrămădirii arieratelor, ruşinea statului insolvabil şi scandalul lichidării datoriilor publice prin expediente de debitor căzut în deconfitură.

Orice măsură menită să apere creditul statului şi să-i sporească culanţa este în totul binevenită.

SĂRBĂTORILE IN CARE SE CITEŞTE

de N. BATZARIA

Bine înţeles, avem în vedere pe cei ce simt nevoia sau gustă plăcerea şi în alte zile ale anului, fie că sunt zile de sărbători, fie că sunt zile de lucru. Marea, am putea spune covârşitoarea majoritate a acestor cititori o găsim în rândurile copiilor şi ale tineretului. Ba — spunem aceasta pe bază de constatări personale — din cauza copiilor şi în deosebi a celor mai micuţi, citesc şi părinţii.

Totuşi, în afirmaţia ce se aude destul de des, cum că astăzi citesc numai copiii şi că numai cărţile pentru copii merg mai bine, este o bună doză de exagerare. Adică, e adevărată sub raportul statistic. Este însă exagerată, când stabilim o comparaţie între numărul copiilor în vârsta de a citi şi al celor ce citesc, al copiilor cărora părinţii lor le cumpără cărţi de citit. Iar dacă cercetăm puţin literatura pentru copii şi răspândirea ce are această literatură în ţările din centrul şi apusul Europei, ajungem la constatarea, că la noi se citeşte puţin, prea puţin. Cititorii — mici sau mari — se recrutează doar din rândurile unei foarte subţirele pojghiţe sociale orăşeneşti.

Scriind acestea, rog să nu mi se atribuie vr'unor sentimente de amărăciune datorite lipsei de succes. Personal, sunt mulţumit cu preţuirea ce găsesc în lumea celor mici modestele mele lucrări în genul literaturii pentru copii. Numărul acestor lucrări, dintre care destule au apărut în două ediţii, se apropie de 70, dacă pun la socoteală şi „Calendarele-Almanahuri" ce alcătuesc în fiecare an.

De asemenea „Universul Copiilor" se bucură de o mulţumitoare răspândire.

Insă, dacă ţinem să arătăm situaţia, aşa cum se înfăţişează în realitate, o facem mânaţi de dorinţa de a vedea cât mai răspândit gustul de citire, înclinarea spre preocupări de natură intelectuală. Cel mai bun criteriu pentru gradul de cultură şi progres al unui popor este proporţia în care e răspândită, măsura în care cartea este preţuită, precum şi măsura în care publicul este dispus să-şi impună un sacrificiu băneşc, pentru a-şi procura cărţi. Se va vedea ceva mai încolo motivul destul de important pentru care am relevat şi punctul privitor la sacrificii băneşti.

Să răspundem mai întâi întrebării: de ce la noi se citeşte puţin? După modesta noastră judecată, cauzele pot fi rezumate precum urmează: sărăcia, lipsa unui mediu cultural, lipsa nevoiei sufleteşti de a citi, slaba preţuire de care se bucură cartea şi, în genere, munca intelectuală.

Sărăcia este valabilă mai ales pentru pătura ţărănească şi pentru locuitorii din cartierele mărginaşe ale oraşelor. Desigur, copiii de ţărani şi copiii de oameni nevoiaşi dela oraşe ar citi cu drag reviste sau cărţi scrise anume pentru dânşii şi pe înţelesul lor, însă sărăcia părinţilor este o piedică, peste care nu e uşor să se treacă. Nevoia de o hrană intelectuală vine doar cu mult în urma nevoiei de hrană materială.

Dar până la deslegarea marei şi atât de grelei probleme sociale şi naţionale a îmbunătăţirei stării economice a ţăranului şi a ridicării standardului de viaţă a muncitorimei dela oraşe, se impune practicarea serioasă şi susţinută a unei politici culturale, căutându-se în primul rând să se înfiinţeze biblioteci populare publice şi case de citire pe tot cuprinsul ţării.

O problemă ce nu e lesne de deslegat, este crearea unui mediu cultural şi în mod cu totul deosebit schimbarea mentalităţii potrivit căreia cartea poate fi procurată gratuit şi că munca intelectuală nu are şi ea dreptul să fie preţuită şi respectată.

Nimănuia nu-i trece măcar prin gând să ceară gratuit de la negustor fie şi un băţ de chibrit. Ştie doar că şi bâtul de chibrit e o marfă, care costă bani. Cartea însă este un articol despre care se crede că n reprezintă nicio valoare — ci truda autorului pentr a o scrie şi nici cheltuiala ediîurii pentru a o tipări. In loc de a o cumpăra, o ceri, fără să te gândeşti că ai cerut un lucru ce a costat muncă, multe zile şi multe nopţi de încordare intelectuală, precum a costat şi bani.

Din nenorocire, cititorii gratuiţi nu formează ceeace s'ar putea considera „cazuri izolate", iar influenţa lor atât asupra scriitorilor, cât şi asupra caselor de editură nu e nevoie să fie calificată.

IARNĂ GREA...

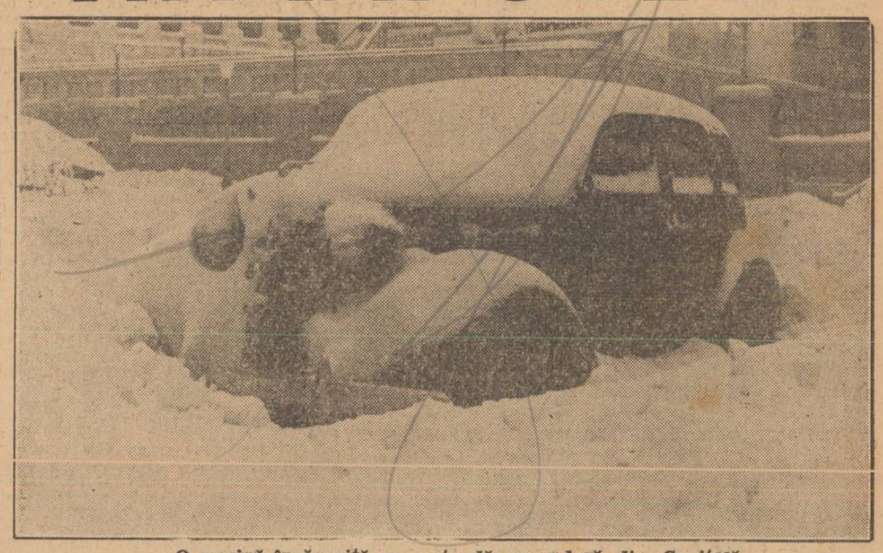

O maşină înzăpezită, pe o stradă secundară din Capitală

ELVEŢIA A CHEMAT SUB DRAPEL DETAŞAMENTE ANTIAERIENE

Berna, 27 (Rador).— Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite:

Pentru a putea opune o reacţiune mai eficace contra piloţilor englezi, care îi violează suve-

Ostaş elveţian, la datorie...

ranitatea, Elveţia a chemat sub drapel detaşamente antiaeriane şi a sporit numărul bateriilor antiaeriene din oraşele principale.

RÂNDUIALĂ IN BIRURI

Părintele Valeriu Crişan din Şercaia, scrie într'un ziar de dimineaţă că „Societatea compozitorilor români", cere la sate câte 250 lei pe zi tinerilor cari joacă la horă!

Deşi printr'o jurisprudenţă a Curţii de apel din Galaţi, în urma apelului unor flăcăi dintr'o comună din jud. R.-Sărat, care fuseseră amendaţi de un controlor excesiv de zelos la 50.000 lei pentru că aranjând o horă în sat au contribuit cu câte 5 lei pentru plata lăutarilor s'a statornicit că „hora" nu e un spectacol public, totuşi fiscalitatea exagerată a societăţii compozitorilor continuă.

Nu insistăm nici asupra importanţei horelor nevinovate în lumea patriarhală a satelor, nici asupra drepturilor juste ale compozitorilor de a-şi lua beneficiul proporţional la câştigul realizat din executarea lucrărilor lor. Jurisprudenţa stabilită la Galaţi dărâmă temeinicia ori căror abuzuri locale.

Noi relevăm altă latură a problemei. S'a făcut o lege pentru acordarea de pensii compozitorilor lipsiţi de mijloace. E o iniţiativă lăudabilă pe care noi am susţinut-o cu toată tăria, invocând nevoia asigurării viitorului tuturor muncitorilor intelectuali, cu ale căror lucrări se mândreşte o ţară.

La procurarea fondurilor necesare s'au pus taxe pe piane, pe patefoane, pe plăci de patefon, pe aparate de radio, pe note de muzică, etc., deci toate în sarcina cumpărătorilor amatori de muzică. Anomalia aceasta birnică am mai scos-o în evidenţă şi cu prilejul instituirii altor taxe asemănătoare.

Dreptul la pensie este izvorât din contribuţia personală a nedreptăţitului şi din aceia a celor din aceiaş profesie. Funcţionarului public i se reţine din salariu deci face un sacrificiu personal; muncitorii şi patronii la fel, cotizează direct la Casa Asigurărilor.

Dece compozitorii noştri nu sacrifică o parte din sumele pe cari le adună societatea lor, drept taxe de spectacole cari au ajuns până la nunţile şi la horele ţărăneşti, în loc să ceară taxe de la cumpărătorii de gramofoane ori de discuri?

Pentru încurajarea turismului, a călătoriilor deci, s'a înfiinţat o taxă pe biletele de tren; pentru răspândirea muzicei şi aprecierea lucrărilor compozitorilor, se pun taxe pe instrumentele muzicale!

Şi în fiscalitate e nevoe de logică şi nu ne îndoim că se vor lua măsurile necesare potrivit dorinţelor reale ale adevăraţilor slujitori ai muzicei cari au tot interesul să restabilească armonia necesară între inspiraţie şi execuţie, între autor şi amator.

Convorbiri anglo-spaniole cu privire la situaţia Tangerului

Londra, 27 (Rador), — Corespondentul agenţiei „Havas" transmite:

Consulul general al Marei Britanii la Tanger a sosit la Madrid pentru a avea convorbiri cu privire la situaţia Tangerului. — anunţă Foreign Office.

Se crede că aceste convorbiri vor avea loc între ambasadorul Angliei în Spania, ministrul afacerilor străine spaniol şi consulul general din Tanger.

După cum afirmă cercurile diplomatice, acţiunea spaniolă din Tanger, pare a fi fost rezultatul voinţei Naţiunei.

Uragan puternic in Marocul francez

Casablanca, 27 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Havas" transmite:

Un violent uragan a bântuit cu furie în regiunea localităţei Ben Ahmed, provocând importante stricăciuni şi cauzând moartea a 10 indigeni.

Insula Cuba pustiită de uragan

Havana, 27 (Rador). — **Un uragan de o volenţă extraordinară a pustiit insula Cuba.**

S'au înregistrat până acum 40 de morţi şi vreo sută de răniţi.

Papa a primit felicitările corpului diplomatic

Cetatea Vaticanului, 27 (Rador). — Papa Pius XII a primit Vineri felicitările corpului diplomatic acreditat pe lângă Sfântul Scaun.

In cursul zilei de azi, sfântul părinte a primit pe ambasadorii Columbiei, Spaniei, Braziliei, Argentinei, Poloniei şi Belgiei; Sâmbătă va primi pe ceilalţi ambasadori şi pe miniştri, iar Duminică pe reprezentanţii cu afaceri.

Reapariţia unei insule pe lacul Titicaca

La Paz, 27 (Rador). — *In cursul unei călătorii cu vaporul pe imensul lac Titicaca, un grup de profesori a găsit iarăşi, la locul ei cunoscut, insula Taqueri Merke, care dispăruse de mult de pe suprafaţa lacului.*

ACTIVITATEA COMISIILOR DE ANCHETĂ

COMUNICAT

Ministerul de Justiţie comunică:

Comisiunea specială pentru controlul fondurilor secrete şi de ordine publică a cercetat gestiunile d-lor: general I. Antonescu, general I. Ciupercă, general N. Condeescu, foşti miniştri ai apărării naţionale şi generali I. Antonescu şi Ştefan Ionescu ca foşti şefi ai Marelui Stat Major şi găsind justificate cheltuelile făcute din fondurile de „Informaţii" şi „Ajutor", ce au avut la dispoziţie, a dat deciziune de verificarea gestiunei şi închiderea dosarelor.

De asemenea a dat deciziune de scoaterea din control a gestiunei d-lui general Cihosschi, întrucât d-sa a fost ministru înainte de perioada de 10 ani, asupra căreia se întinde controlul comisiunei.

Comisiunea a dispus trimiterea înaintea comisiei de judecată a gestiunei nejustificate a fostului ministru al ordinei publice, general Gabriel Marinescu.

In sfârşit, comisiunea a găsit justificate gestiunile d-lor: Iuliu Maniu, fost prim ministru şi Nichifor Crainic, fost ministru al propagandei naţionale.

Guvernul englez exprimă regrete guvernului suedez pentru bombardarea oraşului Helsingborg

Stockholm, 27 (Rador). — *Legaţia suedeză la Londra a raportat ministerului afacerilor externe al Suediei, că în urma cercetărilor făcute de autorităţile britanice s'a stabilit că aviaţia engleză este răspunzătoare de bombardamentul efectuat la 29 Octombrie 1940 asupra oraşului Helsingborg.*

Guvernul englez a exprimat regrete guvernului suedez pentru această violare a neutralităţii Suediei şi a făgăduit că va plăti despăgubiri pentru stricăciunile făcute de bombardament.

SCRISORI DIN BERLIN

Cât valorează o explicaţie

Când trăeşti câtva timp în mijlocul unei naţiuni străine, încerci să-ţi explici cum poţi mai bine fenomenele la care ţi-e dat să asişti. Cum poţi mai bine, adică printr'o teorie generală, prin ideile prealabile pe care le ai despre un popor, sau prin puterea de sugestie a câte unui simplu fapt. Câteodată nu reuşeşte niciuna din explicaţii. Dar dacă reuşesc mai multe?

Unul din fenomenele mici pe care oricine le înregistrează în Germania — sau cel puţin la Berlin — este interesul oamenilor, din diferite straturi sociale, pentru colectionarea de timbre. Un fapt mărunt şi despre care mai aminteam într'un rând, aci. Dar un fapt care poate fi socotit revelator pentru mentalitatea germană. In definitiv un popor se defineşte şi prin micile lui manii.

Poporul german e metodic, — îţi spui în primul moment când încerci să dai o explicaţie faptului acestuia. Unde mai bine decât în colecţionarea de timbre îşi poate găsi spiritul metodic o satisfacţie? E adevărat, străinii îşi fac o ideie prea rigidă despre acest spirit metodic. Viaţa în Germania nu e excesiv de reglementată, cum se crede; poţi chiar să te urci în tramvaie prin faţă, dacă-ţi face plăcere. Dar, până la un punct, spritul acela metodic există, chiar dacă nu te sufocă. Şi poţi foarte bine să-ţi explici mania de-a colecţiona timbre prin dispoziţia generală a germanului de-a pune ordine şi-a sistematiza lucrurile.

Dar la fel de bine poţi folosi o altă explicaţie, care are darul de-a fi şi actuală. In Germania nu se aruncă lucrurile, odată folosite. Spre a cumpăra o placă de gramofon, trebue să dai în schimb una uzată, iar ca să obţii o sticlă de vin înfundată eşti dator să dai în schimb un dop vechiu. Nici hârtia şi nici sfoara nu se aruncă. De ce-ar fi aruncate timbrele? Iar dacă le aduni, e normal să le clasezi. Dacă le clasezi, trebue să foloseşti un album. Fără să vrei, ai devenit colecţionar de timbre.

Dar de ce să nu încercăm şi o explicaţie mai adâncă, să spunem mai filosofică? Poporul german n'a fost încă unul creator de istorie pe măsura darurilor sale de organizare şi înfăptuire. Unificat de curând, el abia astăzi îşi caută spaţiul. Coloniile, pe care le-a deţinut prea scurtă vreme, nu i-au putut satisface visul său imperial. In sânul unui astfel de popor, al cărui potenţial de cucerire şi organizare nu se istoveşte pe linia graniţelor sale, nu poate să nu stărue o nostalgie către alte zări. Trăind într'un cuprins prea strâmt, germanul caută, pe orice cale, o evadare. Iar colecţia de timbre îi dă, în felul ei, acest sentiment al călătoriei prin lume. „Popor fără spaţiu", spusese un mare scriitor german. Popor care caută până şi în timbre o fărâmă de spaţiu.

Deşi oricare din aceste explicaţii părea satisfăcătoare, ne-am gândit să întrebăm pe un german ce crede în această privinţă.

— De ce colecţionează astăzi lumea de aci timbre pe o scară atât de întinsă? Foarte simplu, a răspuns el. Când, acum câţiva ani, li s'a interzis să ia cu ei în străinătate averi întregi, ovreii s'au gândit la tot soiul de investiţii în valori uşor transportabile. Un timbru e mic, poate fi lesne ascuns, atinge uneori preţuri fabuloase şi e comerciabil oriunde. Ca urmare, piaţa timbrelor s'a însufleţit dela o zi la alta. Restul e simplu de ghicit.

Incontestabil că e simplu. Poţi găsi că e chiar prea simplu —mai ales dacă-ţi plac explicaţiile complicate, cu „poporul fără spaţiu"; poţi găsi că e o judecată materialistă, de marxist întârziat; poţi crede orice, dar nu vei tăgădui că lucrurile se pot explica şi foarte simplu.

Dar atunci care din cele patru explicaţii „explică" într'adevăr ceva? Probabil toate. Şi probabil nu numai ele. Fiecare fapt e un pretext spre a verifica ce ştii despre o lume, şi ce nu ştii încă.

CONSTANTIN NOICA

Represiunea activităţii comuniste in Franţa neocupată

Clermont Ferrand, 27 (Rador). Agenţia „Havas" transmite:

Represiunea activităţii comuniste continuă în întreaga zonă liberă.

Numai în departamentul Ruy de Dome, în cursul trimestrului care se termină la 1 Ianuarie, poliţia a procedat la 60 de arestări şi internări pentru propagandă, distribuire de manifeste, etc.

In ultimele zile au fost arestate vreo 20 de persoane.

Preţul ziarelor iugoslave va fi dublat

Belgrad, 27 (Telegraph-Orient). — *Ziarele din Belgrad anunţă că preţul ziarelor iugoslave va fi mărit cu 100% cu începere dela 1 Ianuarie.*

Frig mare in Iugoslavia

Belgrad, 27 (Rador). — **Corespondentul agenţiei D. N. B. transmite:**

Un nou val de frig s'a abătut asupra Iugoslaviei occidentale.

Se semnalează în Liubliana, Vineri dimineaţa, o temperatură de 24 grade sub zero. Dimpotrivă, pe coasta Adriaticei, temperatura este în urcare; la Cattaro s'a înregistrat o temperatură de 4 grade deasupra lui zero.

Trenurile au încă întârzieri de mai multe ore, iar în parte sunt suprimate.

CIŞMIGIUL SUB ZĂPADĂ

O plimbare la aer curat...

ARTILERIA LA LUCRU...

O salvă uriaşă, în întunericul nopţii...